

Ny krigsforbrytersak river opp gamle sår i Italia ^{fp 22/7-98}

Nå renner timeglasset snart ut for de mange oppgjørene fra nazitiden i Italia. Men fremdeles stilles noen for retten.

Aftenpostens korrespondent
PER ANDERS MADSEN

Roma
Rettsaken mot tidligere SS-kaptein Erich Priebke – tiltalt og til slutt dømt for medvirkning i den største massehenrettelsen i krigs-

tidens Italia – ble kalt den siste store krigsforbrytersaken under rettsforhandlingene i forfjor.

Men det finnes et liv etter døden for disse oppgjørene. Rett før helgen startet rettsaken mot Theodor Sävecke, også han tidligere SS-kaptein. Sävecke er tiltalt for å ha gitt ordre til drapene på 15 italienske partisaner i Milano 10. august 1944. Han hevder at han er uskyldig.

Sävecke-saken mangler noe av nerven som preget Priebke-rettsaken, først og fremst fordi den tidligere

SS-mannen tiltales in absentia. Hovedpersonen selv bor i Tyskland, og akter ikke å møte opp i retten. Det behøver han heller ikke, for påtalemyndigheten, som vil nedlegge påstand om livsvarig fengsel, vil bare kreve ham utlevert dersom det blir fellende dom.

– Kommunister

Meget bestemt avviser Sävecke å komme frivillig. – Jeg setter ikke min fot i Italia, det mafialandet. Hadde det vært et internasjonalt tribunal, med sete i

Sveits, Nederland eller Tyskland, ville det vært noe annet. Men jeg stiller ikke opp for kommunister, det er det jeg kaller den italienske retten, sier han i et telefonintervju med nyhetsbyrået ANSA.

Påstanden om livsvarig fengsel må sees i lys av tiltaltes alder, som forteller at timeglasset nå for alvor renner ut for rettsoppgjør etter den annen verdenskrig. Alderen er også grunnen til at han ikke kreves utlevert før det eventuelt blir en fellende dom. Theodor Sävecke er nemlig 87 år gammel. Prieb-

ke var 84 år gammel da rettsaken mot ham startet i 1996. Han ble til slutt dømt til 15 års fengsel for drapene på 335 fanger ved Ardeatiner-gruvene like utenfor Roma i 1944, en hevnaksjon etter en partisan-aksjon like før. Straffen ble senere nedsett til fem år på grunn av det retten kalte formildende omstendigheter.

Samfunnsoppgjør

Säveckes alder er også kommentert av historikere i forkant av prosessen. – Jeg er ikke tilhenger av å putte

en så gammel mann i fengsel, men det er likevel riktig å reise saken for at det italienske samfunn ikke glemmer sin egen nære historie. Frem til 1943 var Italia alliert med Tyskland, og vi har et ansvar for ikke å glemme det. Rettsaken mot Sävecke bør vi bruke til å reflektere over de feil som ble begått, sier historie-professor Michele Battini ved universitetet i Pisa. Ut fra denne tankegangen blir rettsaken et samfunnsoppgjør med sin egen fortid, parallelt med at en enkeltperson må stå til ansvar for sine gjerninger –

mer enn 50 år tilbake i tide.

Selve åstedet for drapene på de 15 partisanene er også ladet med en symbolikk, som gir rettssaken spesiell betydning. Nedskytingen skjedde på Piazza Loreto i Milano, den samme plassen hvor likene av Benito Mussolini, hans elskerinne Claretta Petacci og tre ledende fascist-tjenestemenn ble hengt opp til spott og spe 29. april 1945. Piazza Loreto har i alle etterkrigsår vært symbolet for fascist-æraens definitive endelikt i Italia.

Det er slektninger og etterlatte av de 15 drepte par-

tisanene som har tatt ut søksmål mot Sävecke, det første sivile søksmål mot nazi-krigsforbrytere i Italia. De etterlatte møtte også tallrikt opp i rettssalen da saken åpnet fredag.

Aktor Pier Paolo Rivello la frem en vitneliste på 19 personer, samt flere skriftlige dokumenter som han vil legge frem som bevis på at Sävecke er skyldig. Forsvarerne vil ikke føre noen vitner.

Til tross for at retten har et visst tidspress på grunn av tiltaltes høye alder, tar retten nå pause frem til 19. oktober.